

DECIZIE
de inadmisibilitate a sesizării nr.101g/2021 privind
excepția de neconstituționalitate a articolului
182 din Codul de procedură penală
(ridicarea provizorie a permisului
de conducere [III])

nr. 92 din 15.06.2021

Monitorul Oficial nr.168-174/127 din 16.07.2021

* * *

Curtea Constituțională, judecând în componența:
dnei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dnei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Marcel Lupu, *asistent judiciar*,
Având în vedere sesizarea înregistrată pe 5 mai 2021,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 15 iunie 2021, în camera de consiliu,
Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 182 din Codul de procedură penală, ridicată de dl avocat Ruslan Botnaru, în interesele inculpatului Alexandru Fortuna, în dosarul nr.1-354/2020, pendinte la Judecătoria Căușeni, sediul central.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dna judecător Ina Țîbîrnă de la Judecătoria Căușeni, sediul central, în baza articolului 135 alin.(1) lit.a) și lit.g) din [Constituție](#).

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe rolul Judecătoriei Căușeni, sediul central, se află cauza penală privind învinuirea dlui Alexandru Fortuna de comiterea infracțiunii prevăzute de articolul 264¹ alin.(1) [*conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat*] din [Codul penal](#).

4. La etapa urmării penale, la demersul procurorului, judecătorul de instrucție i-a aplicat, pe 14 noiembrie 2020, dlui Alexandru Fortuna măsura preventivă de ridicare provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport.

5. Pe 22 februarie 2021, în cadrul examinării cauzei penale în fond, dl avocat Ruslan Botnaru a ridicat, în interesele dlui Alexandru Fortuna, excepția de neconstituționalitate a articolului 182 din Codul de procedură penală, care reglementează măsura preventivă de ridicare provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport.

6. Printr-o încheiere din 24 februarie 2021, Judecătoria Căușeni, sediul central, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

7. Prevederile relevante ale [Constituției](#) sunt următoarele:

Articolul 20

Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 27

Dreptul la libera circulație

„(1) Dreptul la libera circulație în țară este garantat.

(2) Oricărui cetățean al Republicii Moldova îi este asigurat dreptul de a-și stabili domiciliul sau reședința în orice localitate din țară, de a ieși, de a emigra și de a reveni în țară.”

8. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală, adoptat prin Legea nr.122 din 14 martie 2003, sunt următoarele:

Articolul 182

Ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport

„(1) Ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport este o măsură preventivă care se aplică persoanelor pentru săvârșirea infracțiunilor în domeniul transporturilor, precum și în cazul utilizării mijlocului de transport la săvârșirea infracțiunii.

(2) În cazul unei infracțiuni pentru care se prevede pedeapsa privării de dreptul de a conduce mijloace de transport sau anulării acestui drept, organul de constatare ridică permisul de conducere până la pronunțarea încheierii judecătorului de instrucție. În acest caz, procurorul care conduce sau efectuează urmărirea penală înaintează, în cel mult 3 zile, judecătorului de instrucție un demers cu privire la aplicarea măsurii preventive de ridicare provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport.

(3) Ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport se aplică ca măsură principală sau ca măsură complementară la o altă măsură preventivă și se dispune de către judecătorul de instrucție la demersul motivat al procurorului care conduce sau efectuează urmărirea penală.

(4) Judecătorul de instrucție examinează, în cel mult 3 zile de la data depunerii, demersul motivat al procurorului care conduce sau efectuează urmărirea penală cu privire la ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport, cu emiterea unei încheieri care va conține una dintre următoarele soluții:

a) admiterea demersului și ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport;

b) respingerea demersului și restituirea permisului de conducere titularului.

(5) Ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport se aplică de judecătorul de instrucție pe un termen ce nu poate depăși termenul maxim prevăzut de pedeapsa de privare de dreptul de a conduce mijloace de transport.

(6) Termenul executării măsurii preventive de ridicare provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport se include în termenul de executare a pedepsei de privare de dreptul de a conduce mijloace de transport sau de anulare a acestui drept.

(7) În cel mult 3 zile de la data pronunțării încheierii, copia acesteia se înmânează procurorului care conduce sau efectuează urmărirea penală și persoanei în a cărei privință a fost pornit proces penal sau se remite acestora în cazul în care nu au fost prezente la ședința de judecare a cauzei penale, faptul expedierii consemnându-se în dosar.”

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

9. Potrivit autorului excepției, prevederile articolului 182 din Codul de procedură penală sunt neconstituționale, pentru că nu prevăd în mod expres termenul pentru care se aplică măsura de ridicare provizorie a permisului de conducere. În opinia autorului excepției, legislatorul trebuia să reglementeze termenul aplicării acestei măsuri de o manieră similară termenului prevăzut pentru măsura preventivă a arestului sau a liberării provizorii sub control judiciar.

10. De asemenea, autorul excepției consideră că este neconstituțională omisiunea reglementării faptului că termenul de la data ridicării permisului de conducere și până la pronunțarea încheierii judecătoarei de instrucție trebuie inclus în termenul măsurii preventive, astfel cum este reglementată includerea termenului reținerii persoanei în termenul arestului preventiv.

11. Autorul excepției a invocat și pretinsa neconstituționalitate a omisiunii de a reglementa instituția controlului judiciar periodic al măsurii preventive de ridicare provizorie a permisului de conducere.

12. În opinia autorului excepției, prevederile contestate sunt contrare articolelor 4, 8, 20, 23 și 27 din [Constituție](#).

B. Aprecierea Curții

13. Examinând admisibilitatea sesizării, Curtea constată următoarele.

14. În conformitate cu articolul 135 alin.(1) lit.a) din [Constituție](#), controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul de procedură penală, ține de competența Curții Constituționale.

15. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de apărătorul inculpatului din proces. Astfel, sesizarea este formulată de către subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin.(1) literele a) și g) din [Constituție](#).

16. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie prevederile articolului 182 din Codul de procedură penală, care reglementează condițiile și procedura aplicării măsurii preventive de ridicare provizorie a permisului de conducere.

17. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză penală care are ca obiect o acuzație de comitere a infracțiunii prevăzute de articolul 264¹ alin. (1) [*conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat*] din [Codul penal](#). Curtea constată că măsura preventivă reglementată de prevederile contestate a fost aplicată de judecătorul de instrucție la faza urmăririi penale. Cu alte cuvinte, la data ridicării excepției de neconstituționalitate, în privința inculpatului era aplicată deja măsura preventivă de ridicare provizorie a permisului de conducere.

18. Totuși, Curtea constată că, potrivit articolului 329 alin.(1) din Codul de procedură penală, la judecarea cauzei, instanța poate să dispună, din oficiu sau la cererea părților, aplicarea, înlocuirea sau revocarea măsurii preventive aplicate inculpatului. De asemenea, potrivit articolului 385 alin.(1) din Codul de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată trebuie să soluționeze chestiunea revocării sau înlocuirii măsurii preventive. Prin urmare, Curtea consideră că prevederile contestate ar putea fi aplicate de instanța de judecată în cauza în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

19. Autorul excepției a susținut încălcarea articolelor 4 [*drepturile și libertățile omului*], 8 [*respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale*], 20 [*accesul liber la justiție*], 23 [*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*] și 27 [*dreptul la libera circulație*] din [Constituție](#).

20. Curtea constată că prevederile articolului 182 din Codul de procedură penală au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate, din perspectiva unor critici similare, fiind pronunțate [Decizia nr.8 din 17 ianuarie 2019](#) și [Decizia nr.131 din 19 noiembrie 2020](#).

21. În [Decizia nr.131 din 19 noiembrie 2020](#), Curtea a examinat dacă prevederile articolului 182 din Codul de procedură penală instituie vreo ingerință în dreptul fundamental garantat de articolul 27 din [Constituție](#). Curtea a reținut că instituirea unei astfel de măsuri preventive care suspendă provizoriu dreptul de a conduce autovehicule nu afectează dreptul la libera circulație, pentru că persoana poate circula liber în continuare prin utilizarea unei varietăți de mijloace de transport. Din aceste considerente, Curtea nu a constatat incidența articolului 27 din [Constituție](#) (§24, 25).

22. În aceeași Decizie, Curtea a notat că stabilirea termenului maxim de aplicare a măsurii

preventive de ridicare provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport ține de politica procesual penală a statului. Mai mult, în eventualitatea dispunerii ridicării permisului de conducere, judecătorul beneficiază de o marjă discreționară privind termenul aplicării acesteia, având în vedere circumstanțele cauzei și interesul public manifestat prin necesitatea garantării siguranței circulației rutiere și, implicit, a vieții și a sănătății altor persoane, **cu condiția ca termenul respectiv să nu depășească termenul maxim prevăzut de pedeapsa de privare de dreptul de a conduce mijloace de transport** (§27, 28).

23. Pentru că nu a constatat incidența articolului 27 din [Constituție](#), în [Decizia nr.131 din 19 noiembrie 2020](#), Curtea a menționat că nu era necesar să efectueze vreo analiză a calității prevederilor legale contestate prin prisma articolului 23 din Constituție, pentru că acest articol nu are o aplicare de sine stătătoare, ci numai în coroborare cu un drept fundamental, care trebuie să fie aplicabil (§23, 31).

24. Astfel, referitor la critica articolului 182 din Codul de procedură penală raportat la articolele 23 și 27 din [Constituție](#), excepția de neconstituționalitate este una repetată. Pentru că nu au intervenit elemente noi de natură să justifice schimbarea acestei jurisprudențe, Curtea reține că acest capăt de sesizare nu poate fi acceptat pentru examinare în fond, în baza motivelor deja prezentate.

25. Cu privire la pretinsa încălcare a articolelor 4 și 8 din [Constituție](#), Curtea reține că aceste articole comportă un caracter general, reprezintă imperative care stau la baza oricăror reglementări și nu pot constitui repere individuale și separate. Aceste norme constituționale pot fi incidente, în cazul excepției de neconstituționalitate, dacă este constatată aplicabilitatea unui drept fundamental din [Constituție](#) (a se vedea, *mutatis mutandis*, [HCC nr.12 din 7 mai 2020](#), §43; [DCC nr.74 din 2 iulie 2020](#), §28; [DCC nr.100 din 4 septembrie 2020](#), §25; [DCC nr.162 din 29 decembrie 2020](#), §24).

26. În prezenta cauză, Curtea mai observă că autorul excepției contestă prevederile articolului 182 din Codul de procedură penală prin raportare la articolul 20 din [Constituție](#), care garantează accesul liber la justiție.

27. Articolul 20 din [Constituție](#) își găsește corespondența în dispozițiile articolului 6 §1 din [Convenția Europeană a Drepturilor Omului](#). Condiția din articolul 6 §1 din Convenție, potrivit căreia cauzele trebuie examinate în mod echitabil, trebuie înțeleasă în sensul asigurării respectării principiilor fundamentale ale procesului judiciar, *i.e.* a principiului contradictorialității și a principiului egalității armelor. Caracterul echitabil al procesului penal trebuie apreciat avându-se în vedere întreg procesul ([HCC nr.2 din 23 ianuarie 2020](#), §50).

28. Curtea reține că autorul sesizării nu a demonstrat în ce mod măsura preventivă de ridicare provizorie a permisului de conducere ar putea leza caracterul echitabil al procesului penal și, prin urmare, nu poate constata incidența articolului 20 din [Constituție](#).

29. Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin.(1) lit.g), 140 din [Constituție](#), 26 alin.(1) din [Legea cu privire la Curtea Constituțională](#), 61 alin.(3) și 64 din [Codul jurisdicției constituționale](#), Curtea Constituțională

DECIDE:

1. Se declară *inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 182 din Codul de procedură penală, ridicată de dl avocat Ruslan Botnaru, în interesele inculpatului Alexandru Fortuna, în dosarul nr.1-354/2020, pendinte la Judecătoria Căușeni, sediul central.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PREȘEDINTE

Domnica MANOLE

Nr.92. Chișinău, 15 iunie 2021.